

2023. február 16., csütörtök, 19.00

Lajtha László emlékest

Lajtha Lászlóra (1892–1963), a XX. század első felének egyik legnagyobb magyar zeneszerzőjére, népzene kutatójára, zenepedagógusára emlékezünk halálának 60. évfordulóján. A kulturális diplomácia terén is jelentős tevékenységet kifejtő egyéniségről, Bartókkal és Kodállal együtt úgy beszéltek Franciaországban: „les trois grands hongrois” (a három nagy magyar). „Míg a korszak más magyar komponistáit inkább a német zene befolyásolta, Lajtha »franciás« szerző lett. Gyakran idézték vele kapcsolatban a következő jellemzést: zenéje olyan, mint egy érme, amely magyar anyagból készült, francia verettel, és az egész világon konvertibilis...” – írja Solymosi Tari Emőke zenetudós Lajtha László életrajzában. E gondolatok mentén körvonalazódott az emlékest műsora, melyet **Karasszon Eszter** gondonkaművész és **Mali Emese** zongoraművész előadásában hallhatunk. Közreműködik **Lucian Corchiş** tenorénekes, a Bukaresti Nemzeti Opera szólistája.

Az emlékest alkalmával a közönség megtekintheti a Lajtha László életművét bemutató kiállítást, melynek szerzője Solymosi Tari Emőke zenetörténész, Lajtha-kutató, a Magyar Művészeti Akadémia tagja, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem docense.

Műsor:

Lajtha László: Szonáta csellóra és zongorára Op.17

Kodály Zoltán: Magyar rondó

George Enescu: Nocturne et Saltarello

Claude Debussy: Nocturne et Scherzo

Gabriel Fauré: Chanson d'amour

Eric Satie: Je te veux

Vaughan Williams: 6 Studies in English Folksong

Lajtha László 1892. június 30-án, Budapesten született. Tehetsége igen hamar megmutatkozott: hatéves korától zongorázni tanult, hétévesen már komponált. Zongoratanára Szendy Árpád volt, de a budapesti Zeneakadémián egy ideig Bartók Bélánál is tanult. 1913-ban, a Zeneakadémián Herzfeld Viktor növendékeként kapta meg zeneszerzői diplomáját. 1918-ban – szülei kívánságának megfelelően – állam- és jogtudományi doktorátust szerzett. 1909-ben három hónapot töltött Lipcsében, ahol a Tamás-templom Bach-előadásait hallgatta. Genfben a Liszt-tanítvány Stavenhagennél tanult zongorázni. Az I. világháború kitöréséig minden évben hat hónapot töltött Párizsban, ahol Vincent d'Indy nemcsak tanította, hanem a párizsi zenei életbe is bevezette. A fiatal Lajtha részt vett többek között Debussy, Ravel, Stravinsky műveinek bemutatóján.

(...)

Lajtha 69 kompozíciójának adott opusszámot. Életművének egyik legfontosabb vonulata a 9 szimfónia, holott a XX. századi magyar zenetörténetben ez a műfaj nem volt jellemző. Maurice Fleuret Lajthát „a XX. század egyik legnagyobb szimfonikus mesterének” tartotta. További zenekari és kamarazenekari műveket, kamarazenét (többek között 10 vonósnégyest), szólódarabokat, dalokat, kórusműveket, egyházi műveket (többek között 2 misét, 1 magnificatot), 3 balettet, 1 vígoperát, 4 filmzenét, számos népzenei feldolgozást írt. (...) 1919-ben nevezték ki Lajthát a Nemzeti Zenede tanárává. (...) Három évtizeden át tanított, összesen 11 tantárgyat. Tanítványai között olyan, nemzetközileg is elismert

művészek voltak, mint Ferencsik János karmester vagy Tátrai Vilmos hegedűművész, akik sokszor tűzték műsorra műveit.

1935-től 1938-ig a Magyar Rádió szabadegyetemének zenei műsorait irányította, 1945-től pedig másfél éven át a Rádió zeneigazgatója volt. Fontos szerepet játszott a Rádió zenekarának újjászervezésében és kibővítésében. Emberi karakterére jellemző, hogy igazgatása alatt megtiltotta, hogy saját műveit játsszák a rádióban.

Kultúrdiplomáciai tevékenysége 1928-ban indult, amikor nagy figyelmet keltő előadást tartott Prágában, a Népszövetség Szellemi Együttműködési Bizottsága (az UNESCO elődje) által rendezett I. Nemzetközi Népművészeti Kongresszuson. (...) 1947-ben részt vett az UNESCO védnöksége alatt működő International Folk Music Council (Nemzetközi Népzenei Tanács) megalapításában, és haláláig a szervezet igazgatósági tagja maradt. Abban az időszakban, amikor a magyarországi kommunista kormány nem engedélyezte külföldi utazását, zenei tanácsadó volt a budapesti Francia Intézetben, és eredményesen segítette elő, hogy Magyarországon megismerjék a korabeli francia muzsikát.

(...) 1955-ben a Francia Szépművészeti Akadémia levelező tagjává választották (az elhunyt George Enescu helyére).

1963. február 16-án halt meg Budapesten.

<http://lajtha.hagyomanyokhaza.hu/>

Karasszon Eszter gordonkaművész 1992-ben született. 8 évesen érte el első sikerét zenei versenyen, amelyet az évek során további kimagasló eredmény követett: Popper Dávid Nemzetközi Gordonkaverseny I. díj, Dohnányi Ernő Kamarazene Verseny Nagydíja, Starker János Országos Csellóverseny I. díj. Mestere a Kossuth-díjas Onczay Csaba volt, kitüntetéses gordonkaművész- és később tanári diplomáját (2021-ben) a Zeneakadémián szerezte. Jelenleg a Doktori Iskola doktorandusza, disszertációjának címe: Dmitrij Sosztakovics Csellóversenyei. Számos kurzuson volt lehetősége csiszolni játékát. Részt vett Starker János, Steven Isserlis, Gustav Rivinius, Emilio Colón, Reinhard Latzko, Jérôme Pernoo mesterkurzusán. Szerepelt már Amerikában, Ázsiában, Izraelben. Koncertezett európai fesztiválokon, pl. a franciaországi Folle Journée, a spanyolországi Encuentro de Música y Academia de Santander, a The International31x10x120, illetve 40x12x120 cm. Holland Music Session rendezvényein. Itthon a Várjon Dénes és Simon Izabella által vezetett „kamara.hu” fesztiválra évről évre meghívást kap. Visszatérő szólistája többek között a Hallgatás Napjai, a Művészetek Völgye és a Klassz a pARTon Fesztiválnak. Boldogan játszik ősbemutatókon: 2021-ben Perényi Miklós és Csapó Gyula darabjait adta elő. Több alkalommal volt Keller András, Szabadi Vilmos és Bársony Péter kamarapartner. 2018-ban indította útjára a saját sorozatát, Zenés beszélgetések Karasszon Eszterrel címen. Célja a magyar zenekultúrát közel hozni az emberek szívéhez.

Mali Emese 2004-ben diplomázott a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen Nádor György és Gulyás Márta növendékeként. A salzburgi Mozarteumban Rohmann Imre osztályában tanult. 2011-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen megszerezte a DLA fokozatot. Szólistaként és kamarazenészként Magyarország jelentős zenei fesztiváljain és külföldön egyaránt gyakran lép fel. Rendszeresen dolgozik együtt Keller Andrással és a Concerto Budapest szimfonikus

zenekarral, Rácz Zoltánnal és a Ligeti Kamaraegyüttessel, az UMZE kamaraegyüttessel, valamint a Budapesti Fesztiválzenekar kamarazenei produkcióiban is szerepel. 2010 óta a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem korrepetitora, valamint visszatérő zongoristája a sioni Varga Tibor Nyári Akadémia és az angliai International Musicians' Seminar Prussia Cove mesterkursusainak, olyan művészek partnereként, mint Natalia Gutman, Ivry Gitlis vagy Michael Collins. 2018 óta a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem kamarazene tanára.

Lucian Corchiș tenorénekes 2006 óta szólistája a Bukaresti Nemzeti Operának. Tanulmányait a Bukaresti Nemzeti Zeneművészeti Egyetemen végezte. Tudását nemzetközi hírnévnek örvendő énekművészek, mint Viorica Cortez, Leontina Văduva, Eduard Tumulcea, Ionel Pantea és Claudia Eder (Németország) mesterkursusain tökéletesítette. Több romániai és külföldi zenés színházzal és zenekarral dolgozott együtt, mint például a Kolozsvári Nemzeti Opera, a Temesvári Nemzeti Opera, a Jászvásári Nemzeti Opera, a Román Rádiózenekar, a Stuttgarter Filharmónia. Repertoárja jelentős operaszerepek: Faust (Faust), Rodolfo (Bohémélet), Lenski (Jevgenyij Anyegin), Ferrando (Cosi fan tutte), Alfredo (Traviata), Nemorino (Szerelmi bájital), Don Jose (Carmen), Duca di Mantua (Rigoletto) mellett vokálszimfonikus partitúrákat is felölel: Stabat mater (G. Rossini), Rekviem (W.A. Mozart), h-moll mise (J.S. Bach), Júdás Makkabeus (G.F. Händel).

joi, 16 februarie 2023, ora 19.00

Concert comemorativ Lajtha László

Vă oferim acest concert cu ocazia comemorării a 60 de ani de la dispariția lui Lajtha László (1892-1963), unul dintre cei mai mari compozitori, etnografi și pedagogi maghiari din prima jumătate a secolului XX. Personalitate cu o activitate importantă și în domeniul diplomației culturale internaționale, despre Lajtha, alături de Bartók și Kodály se vorbește în presa și în lumea muzicală franceză din acele vremuri ca fiind „les trois grands hongrois”, adică cei trei mari maghiari. „În timp ce ceilalți compozitori maghiari ai epocii erau influențați mai degrabă de muzica germană, Lajtha a devenit autor „franțuzesc”, creația sa fiind adesea caracterizată astfel: muzica lui este ca o monedă realizată din material maghiar cu execuție franceză și convertibilă în întreaga lume...” – scrie istoricul muzical SOLYMOSI TARI Emőke prezentarea autorului. Pe marginea acestor idei s-a conturat și programul acestei serii ale cărei protagoniști vor fi violoncelista **KARASSZON Eszter** și pianista **MALI Emese**. Își dă concursul tenorul **Lucian CORCHIȘ**, solist al Operei Naționale București.

Cu ocazia concertului publicul poate viziona și expoziție despre viața și opera lui Lajtha László realizată de istoricul muzical, cercetător Lajtha, membră a Academiei Maghiare de Arte, conferențiar la Universitatea de Muzică Liszt Ferenc din Budapesta.

Program:

Lajtha László: Sonată pentru violoncel și pian Op.17

Kodály Zoltán: Rondo maghiar

George Enescu: Nocturne et Saltarello

Claude Debussy: Nocturne et Scherzo

Gabriel Faurè: Chanson d'amour

Eric Satie: Je te veux

Ralph Vaughan Williams: Șase studii despre cântece tradiționale englezești

LAJTHA László s-a născut la Budapesta pe data de 30 iunie 1892. Talentul lui s-a descoperit foarte devreme, la șase ani învăța să cânte la pian, iar la șapte ani deja compunea. Profesorul lui de pian a fost Szendy Árpád, dar o perioadă a studiat și cu Bartók Béla la Academia de Muzică. A obținut diploma de compozitor în anul 1913 la Academia de Muzică, ca discipol al lui Herzfeld Viktor. Respectând dorința părinților, în anul 1918 a obținut titlul de doctor și științe administrative și juridice. În anul 1909 a petrecut trei luni la Leipzig, ascultând concertele cu muzică de Bach în Biserica Sf. Toma. La Geneva a studiat pianul cu Stavenhagen, un discipol al lui Liszt. Până la izbucnirea Primului Război Mondial, anual petrecea șase luni la Paris unde studia cu Vincent d'Indy care l-a introdus și în lumea muzicală pariziană. Tânărul Lajtha a participat și la prezentarea în primă audiția a unor compozitori precum Debussy, Ravel și Stravinsky.

(...)

Lajtha a creat 69 de opusuri. Opera sa cuprinde 9 simfonii, surprinzător deoarece genul de simfonie nu era caracteristic pentru istoria muzicii maghiare a secolului XX. Maurice Fleuret l-a considerat pe Lajtha „*unul dintre cei mai mari maeștri al simfonismului din secolul XX*”. A creat și alte compoziții orchestrale și camerale (printre care 10 cvartete), opusuri pentru instrument solo, lieduri, creații corale și religioase (2 mise și 1 magnificat), 3 baletе, 1 operă comică, muzică pentru 4 filme și numeroase prelucrări de folclor.

(...) În anul 1919 Lajtha a fost numit ca profesor al Școlii Naționale de Muzică. (...) Timp de trei decenii a predat aici 11 materii. Printre discipoli s-au numărat artiști de renume mondial precum dirijorul Ferencsik János sau violonistul Tátrai Vilmos care au introdus adesea în programul lor lucrări de Lajtha.

În perioada 1935-1938 a redactat programele muzicale ale universității libere din cadrul Radioului Maghiar, iar din 1945 a fost directorul muzical al acestei instituții. A contribuit semnificativ la reorganizarea și lărgirea orchestrei radio. Specific caracterului său uman, în perioada cât era director, a interzis să se cânte la radio compozițiile sale.

Activitatea sa în domeniul diplomației culturale a început în anul 1928 când a ținut o prelegere de interes la Praga la Primul Congres Internațional de Artă Populară organizat de Comitetului internațional pentru cooperare intelectuală al Societății Națiunilor (predecesor al UNESCO). (...) În anul 1947 a participat la fondarea Folk Music Council sub patronajul UNESCO, fiind membru în conducerea acestei societăți până la sfârșitul vieții. În perioada în care regimul comunist nu-i permitea să călătorească în străinătate, a fost consilier muzical la Institutul Francez din Paris, aducându-și aportul la promovarea muzicii franceze contemporane în Ungaria.

(...) În anul 1955 a fost ales membru corespondent la Academiei Franceze de Artă, pe locul rămas vacant în urma dispariției lui Goerge Enescu.

<http://lajtha.hagyományokhaza.hu/>

Violoncelista **KARASSZON Eszter** s-a născut în anul 1992. La 8 ani câștiga primul concurs ca mai apoi să urmeze numeroase premii importante: Premiul I la Concursul Internațional de Violoncel Popper Dávid, Marele Premiu la Concursul de muzică de cameră Dohnányi Ernő, Premiul I la Concursul Național de Violoncel. A studiat la Academia de Muzică Liszt Ferenc la clasa violoncelistului Onczay Csaba, unde în anul 2021 a obținut și diploma de artist interpret și profesor. În prezent este doctorand la aceeași instituție, tema disertației sale fiind Concertele pentru violoncel și orchestră de Dimitri Șostakovici. S-a perfecționat la cursuri de măiestrie susținute de mari maeștri ai instrumentului, precum Starker János, Steven Isserlis, Gustav Rivinius, Emilio Colón, Reinhard Latzko, Jérôme Pernoo. A concertat în America, Asia și Israel, respectiv la importante festivaluri europene precum Folle Journée din Franța, Encuentro de Música y Academia de Santander din Spania și la manifestări Hollan Music Session: The International 31x10x120, respectiv 40x12x120 cm. Este prezentă la fiecare ediție a festivalului „kamara.hu” din Ungaria organizat de Várjon Dénes și Simon Izabella și participă frecvent și la alte festivaluri din țara sa natală. Îi face o deosebită plăcere să prezinte în primă audiția creații contemporane precum cele compuse de Perényi Miklós și Csapó Gyula. A cântat muzică de cameră cu Keller András, Szabadi Vilmos și Bársony Péter. În anul 2018 a inițiat o serie proprie de concerte cu titlul „Discuții muzicale cu Karasszon Eszter”, având scopul de a aduce mai aproape de ascultători cultura muzicală maghiară.

MAI Emese a absolvit Academia de Muzică Liszt Ferenc din Budapesta în anul 2004 la clasa profesorilor Nádor György și Gulyás Márta. Ulterior s-a perfecționat la clasa maestrului Rohmann Imre la Mozarteum din Salzburg. În anul 2011 și-a susținut teza de doctorat la Academia de Muzică Liszt Ferenc. Este prezentă pe scenele din Ungaria și străinătate atât ca solistă, cât și în formații camerale. Colaborează frecvent cu Keller András și cu orchestra simfonică Concerto Budapest, cu Rácz Zoltán și cu Orchestra de Cameră Ligeti, cu Orchestra de Cameră UMZE, precum și în producțiile camerale ale orchestrei Budapești Fesztiválzenekar. Din anul 2010 este corepetitor la Universitatea de Muzică Liszt Ferenc din Budapesta și pianist al Academiei de Vară Varga Tibor din Sion și la cursurile de măiestrie din International Musicians' Seminar Prussia Cove din Anglia, unde cântă alături de Natalia Gutman, Ivry Gitlis sau Michael Collins. Din anul 2018 este profesor de muzică de cameră la Universitatea de Muzică Liszt Ferenc din Budapesta.

Apreciat pentru sensibilitatea sa în interpretare și timbrul deosebit al vocii, tenorul **Lucian CORCHIȘ** este solist al Operei Naționale București din anul 2006. Absolvent al Universității Naționale de Muzică din București, s-a perfecționat în cadrul diferitelor cursuri de măiestrie oferite de Viorica Cortez, Leontina Văduva, Eduard Tumagian, Ionel Pantea și Claudia Eder (Germania). A avut numeroase colaborări cu teatre și orchestre din țară și din străinătate precum: Opera Națională Cluj, Opera Națională Timișoara, Opera Națională Iași, Orchestra Națională Radio, Filarmonica din Stuttgart (Germania). Repertoriul său cuprinde roluri precum: Faust (Faust), Rodolfo (La Boheme), Lenski (Evgheni Oneghin), Ferrando (Cosi fan tutte), Alfredo (La Traviata), Nemorino (Elixirul dragostei), Don Jose (Tragedia lui Carmen), Duca di Mantua (Rigoletto), dar și roluri solistice din partituri vocal simfonice: Stabat mater (G. Rossini), Requiem (W.A.Mozart), Missa in si minor (J.S Bach), Judas Maccabeus (G.F. Handel).